

der var Udfigt til at føre det igjennem, kunde vi fuldstændig undvære det hele Apparat — og det var jo det Allerhelbigste — det kunde opnaas blot ved at skrive een eller høist to Paragrafer. Jeg frygter imidlertid for, at hverken det ærede Medlems eller mit Forslag laaber sig gjennemføre for Tiden, om overhovedet nogenfinde. Man kan jo ikke vide det; men man maa dog haabe, at sundt og fornuftige Ideer kunne vinde Fremgang med Tiden. Jeg skal nu holde mig til det Forslag, som her foreligger. Jeg har, inden vi ere komne til denne Forhandling, hørt Røster, der temmelig bestemt have udtalt: Denne Gang faae vi en Præstelønningslov gennemført. Det var derfor med ikke lidet Spændt Forventning, at jeg hørte den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Berg) og endnu mere den ærede Minister; men jeg skal ikke negte, at efterat jeg har hørt dem, forekommer der mig ikke at være stor Udfigt til at faae Loven gennemført iaar, i ethvert Fald. er jeg paa det Reue med, at der ikke vil komme til at foreligge noget Lovarbejde, som jeg kan stemme for, efter de Behudelser, vi nu have hørt. Jeg vil nu ikke tale om den ærede Minister, thi det forekommer mig, at han lod ligefrem haant om de Lønningsfakter, her ere opstillede i denne Lov, og skulde jeg udtrykke hans Rænte, tror jeg at finde den ved at sige — jeg tror endog, at Ministeren ligefrem sagde det — disse Sætter ere nu saa gamle, det er saa længe siden, at de ere blevene bestemte, at man vistnok fra alle Sider er enig om, at de ikke længere passe. Jeg forstaa virkelig ikke, hvorpaa den ærede Minister grunder det; jeg ser ikke, at der for Statterne er sket en saadan Forandring til det Bedre, at man med Rette kan sige, at der skulde være nogen særlig Grund til at forhøje disse Lønningsfakter. Jeg lagde ogsaa meget nøie Mærke til den ærede Ordfører for Forslagsstillerne; han betegnede Forslaget som et Grundlag. Jeg vil nu just ikke paaftaa, at jeg skulde være saa afgjort imod, at der skete en lille Forhøjelse, særlig af de mindre Lønninger, navnlig naar vi ellers kunde faae Noget ud af Sagen; men, naar man kun skal betragte det som et Grundlag for videre Forhandling med den Hensigt for Die, at man skulde fuldstændig omarbejde det, og da navnlig i Retning af det, den meget ærede Minister har bebudet, saa gjør jeg mig ikke noget Haab om, at Loven vil komme til at se saaledes ud, at jeg vil kunne stemme derfor. Digelebes maa jeg tilstaa, at jeg ikke var saa overmaade fornøjet med en Del af det Foredrag, jeg hørte af min ærede Nabo tilvenstre (Th. Nielsen). Der var Punkter deri, som jeg var meget tilfreds med, saaledes, naar han vil have Tienden afløst. Det er jo Noget, man vil fra alle Sider, men jeg ønsker ikke Tienden afløst paa den Maade, som denne ærede Tale vil have det. Vi ere altsaa Allesammen enige om at ville have Tienden afløst, men paa høist forskjellig Maade.

Det have vi allerede hørt af de Foredrag, der ere fremkomne. Jeg slutter mig til den ærede sidste Talers Uttringer. Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Balgfreds omtalte det Overflud, man havde opstillet til 1 Million Kroner, og sagde, at det for ham ingen Betydning havde, om det kom ind i Statskassen og det kom andre Formaal til Gode end netop Kirken, og for at faae anvendt denne Million bebudede han os Kirker, Præster og Kapellaner. Jeg er nu af den Formening, at vi allerede have for mange af dem, og jeg vil derfor meget nødig være med til at have flere af dem. Jeg slaar ikke Spørgsmaal til denne Million, naar man kan faae den anvendt i andre Statsøiemed. Det har heller ikke været Rænten under de tidligere Forhandlinger. Enhver, der vil gjøre sig den Uleilighed at læse Forhandlingerne fra tidligere Dage, vil finde, at de allerfleste, navnlig Vestremænd — og det er jo kun dem, der kan være Tale om ved den Slags Spørgsmaal — have fundet det saare naturligt, at der maatte blive et Overflud, og jeg hører ogsaa til dem, der have den Formening, at der ved Salg af Præstegaardsjorder og Tiendens Afløsning vilde blive et ikke ubetydeligt Overflud. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Berg) ryster paa Hovedet, men de fleste have dog fra tidligere Dage været enige derom, ikke alene det ærede Medlem for Veile Amts 3die Balgfreds (Th. Nielsen), men mange flere. Imidlertid, dette være nu, som det vil, jeg indrømmer, at i den Henseende kan den Gnes Mening være ligesaa god som den Andens, thi vi have i og for sig ingen solid Beregning i saa Henseende, og altsaa skal jeg ikke drage til Feltts derimod. Jeg forudsætter imidlertid, at der bliver et Overflud, og saa siger jeg, at jeg vil med største Fornøielse anvende det til Svadsomhelst, endog til store Kanoner. Ved de Penge, der komme ind i Statskassen paa denne Maade, klæber der for mig ikke jen Smule mere Hellighed end ved enhver anden Dre (Afbrydelse af Berntsen). Det ærede Medlem siger, at han ikke troede, at jeg vilde have Kanoner, og det er ogsaa rigtigt; men naar jeg bliver tvungen dertil, maa jeg finde mig deri. Jeg vilde helst være fri baade for Kanoner og Præster; de staa iøvrigt i meget nær Forbindelse med hinanden. Det bedste Punkt i min ærede Nabos Foredrag var hans Omtale af Præsternes Virksomhed i Krigsvæsenet. Jeg tilstaa, at jeg med det ærede Medlem finder det særdeles bejndeligt, at man sætter Præsterne i Spidsen for den Slags Ting, men det karakteriserer sig selv i enhver forstandig Mands Dine, og jeg behøver derfor ikke videre at omtale det. (En Stemme: De sætte sig selv i Spidsen.) Ja, saameget desværre. Derfor der var Tale om, at de virkelig skulde sættes i Spidsen for Landets Forsvar, vilde de ikke være saa couragige, det saa vi ved Børnepligtslovens Behandling, hvor der blev draget særlig Omfjorg